

Savjeti za uzgoj kruške

K R U Š K A (*Pyrus communis*- Evropska kruška)

Kruške (*Pyrus*) su voće, roda biljaka iz porodice Roseceae. Pripada grupi jabučastog voća. Najčešće konzumirano jabučasto voće u Bosni i Hercegovini su: jabuka i kruška. Što se tiče građe plodova jabučastog voća, oni se uglavnom sastoje od: ljuske -kore, mesnatog usplođa, sjemene lože i sjemenki.

Kruške su kod nas vrlo često konzumirano voće. Poznato je više od 10 000 sorti ovoga voća. Prije sadnje vršimo izbor položaja za voćnjak, na koji utiču; reljef, ekspozicija položaja, nagib i izloženost vjetrovima (kasni mrazevi, jačina i smjer vjetra, led i dr). Prije planiranja izbora položaja, vršimo čišćenje i planiranje terena. Poslije toga vršimo analizu zemljišta u nadležnoj laboratoriji (Institut, Poljoprivredni zavod i sl.). Obradu zemljišta vršimo u skladu sa strukturom tla (propusnost zemljišta, tip tla itd), od koje zavisi dubina same obrade. Prilikom obrade, u skladu sa analizom tla vršimo meliorativnu gnojidbu putem unošenja hranjivih materija (stajnjak, mineralna đubriva). Kruške sadimo za vrijeme mirovanja vegetacije u jesen ili rano u proljeće. Budući zasad zavisi o kvaliteti sadnog materijala. Treba saditi jednogodišnji sadni materijal visokog kvaliteta, koje imaju dobro razvijen korjenov sistem i zreli nadzemni dio (po mogućnosti sa prevremenim razgranjenjima). Prije sadnje treba odstraniti sve oštećene dijelove korijena, a sitno korijenje ne dirati. Korijen treba natopiti u kašu napravljenu od zemlje, svježe kravlje balege i 1 % otopine Cuprablau-a u omjeru 1:1:1. Plan sadnje sadrži veličinu i oblik parcele, putni pojas, skicu i raspored redova sorata (glavna sorta i oprašivači). Za intenzivne zasade duboko oranje tla je najbolji način pripreme tla za sadnju. Voćke se tada sade u pripremljene brazde. Razmak sadnje 4 x 2 sa 1250 sadnica/ha. Početna rodnost u drugoj godini a puna rodnost u 5 godini sa 25-30 kg/stablu.

Sortiment kruške Postoje različite sorte krušaka, ali mnogo manje nego jabuka. Kruška je sočno i slatko voće s pomalo zrnatom teksturom. Tržište ranim kvalitetnim sortama krušaka dugo je oskudijevalo i u uzgoju su preovladale sorte sitnih plodova, kao što je Junsko zlato, Junska ljepotica, Coscia rana i dr. Tek krajem jula i početkom augusta prispjevaju sorte nešto krupnijeg ploda i boljeg kvaliteta kao što su: Trevuška rana, Starkrimson, Rana Morettinijeva, Santa Maria, Viljamovka. Od svih pomenutih sorti Viljamovka je dobre rodnosti i kvaliteta plodova. Zbog toga se koristi za potrošnju u svježem stanju ali i za preradu u kompote, sokove i poznatu rakiju viljamovku. Ona u našim ekološkim uslovima dozrijeva krajem augusta, a u pojedinim godinama početkom septembra.

Posljednjih godina selekcijskim radom dobiveno je više novih ranih ljetnih sorti krušaka, koje daju krupnije plodove dobrog kvaliteta, koji dozrijevaju tokom jula. To su sorte: Boheme (Boem), Norma, Carmen (Karmen), Etrusca (Etruska) i Tosca (Toska), koje osim Etrusce nose imena poznatih opera.

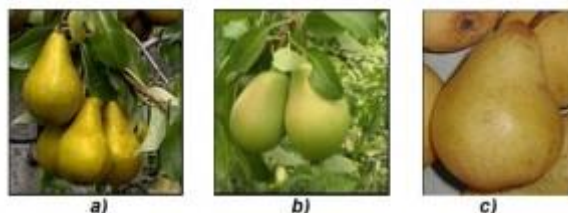
Butira sazrijeva krajem jula. Plod je srednje krupan, prosječne mase 140 g. Pokožica ploda je zeleno žuta, na suncu dobije svijetlo crveni preliv. Meso ploda je sočno i topljivo, slatko kiselog okusa i prijatne arome. Rano prorodi i redovno rađa.

Slika 02. – Kultivirane sorte krušaka; a) Alexander Lukas, b) Butira, c) Junska ljepotica

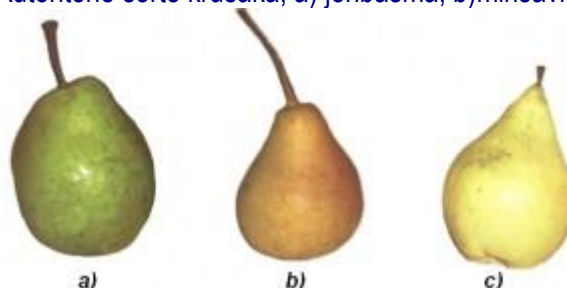

Junska ljepotica je rana sorta krušaka, sazrijeva krajem juna početkom jula. Plod je sitan do srednje krupan, izdužen, žuto zelene boje sa rumenim prelivom. Meso ploda je srednje čvrsto, osrednje sočno, slatko kiselog okusa. Osjetljiva je na pozne mrazeve, rano prorodi i rađa obilno.

Slika 03. - Kultivirane sorte krušaka; a) Konferans b) Santa Maria c) Viljamovka (wiliams)

Slika 04. – Autohtone sorte krušaka; a) jeribasma, b) mirisavka, c) kaurka

Okvirni troškovi zasnivanja zasada 5 dunuma kruške

OSNOVNE INFORMACIJE*		
Troškovi materijala		
Cijena jedne sadnice kruške	3.5 KM	
Broj potrebnih sadnica/dunumu	125 kom. X 3.5 KM X 5	2187.50 KM
Cijena organskog đ./dunumu	30 t stajnjaka= 300 KM 70 kg voćarskog đubriva= 90 KM X 5 dunuma	750 KM
Cijena sistema za navod.	(zavisno od karaktera parcele	1.250 KM
Mogući troškovi usluga		
Analiza zemljišta/obavezna	40 KM	40 KM
Osnovna obrada (oranje, drlj.)	14 sati/traktor x 15 KM	210 KM
Kopanje rupa(pravljenje brazdi)	0,5-1 KM/rupi	400 KM
Mogući troškovi radne snage		
Sadnja 4 radna dana		100 KM
UKUPNO		4.937.50
Prodajna cijena na malo		1.5-2 KM/kg
Troškovi berača	25 KM/dan x 7	175 KM
Okvirni iznos kredita za 5 d/z.	Od 4.900-5000 KM	
Uslovi kreditiranja		
Kamatna stopa		9,99 %
Maksimalan rok otplate		60 mjeseci
Maksimalni grejs period		36 mjeseci
Redovni agrotehniče mjere- svake godine		
9 prskanja (mart, april, maj,jun) po 1250 KM/5 dunuma		1250 KM
3 đubrenja po 70 KM		210 KM
U K U P N O		1.460 KM

Napomena: Mogući troškovi kao; utovar i rasturanje stajnjaka, stubovi i vezivo, međuredno košenje, sanduci za pakiranje, nisu uzeti u obzir ove kalkulacije.

PRIMJER: Kredit od 3900 KM koliko je klijentu trebalo za sadnju 5 dunuma kruške (sadnice, sistem, min.đubrivo), klijent je uzeo na rok otplate 48 mjeseci i grejs period 24 mjeseci. Mjesečna rata klijenta za vrijeme trajanja grejs perioda (u tom periodu, klijent plaća samo iznos mjesečne kamate) je 31,15 KM a nakon isteka grejs perioda mjesečna rata klijenta je 179,25 KM (kamata plus glavnica kredita). Ukupan iznos kamate koju klijent plati za 4 godine je 1.147,60 KM.

Godina	Zasnivanje - 2019.jesen	I godina - 2020 g	II godina - 2021 g	III godina - 2022 g	IV godina - 2023 g	V godina - 2024 g	Ukupno
Prinos- kg	-		625*3 kg/st. 1875 kg	625*10 kg/st. 6250 kg	625*25 kg/st 15.625 kg	625*30 kg/st 18.750 kg	23.750
Cijena/kg			1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Prihod-KM			2.812,50	9.375	23.437,50	28.125	35.653,12
A*. Troškovi Zasada-KM	(4.937- 3900)=1037 KM	1.460	1.560	1.660	1.660	1.660	9.037,50
B.Troškovi kredita-KM	60 KM	373,80	521,90	2151	1.969,75	0,00	5076,45
Ukupno troškovi(A+B)	1097,50	1.833,80	2.081,90	3.811	3.629,75	1.660	14.113,95
Dobit	1097,50	1833,80	730,60	5.564	19.807,75	26.465	21.539,17

Uz poštovanje svih agrotehničkih mjera, trajnost nasada kruške može biti od 20-25 godina, što farmeru za taj period, omogućava dobit od oko 150.000 KM, sa površine 5 dunuma.